

חלקי בקהילתי

גליון 283

יהי חלקי עמהם

הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א | ראש ישיבת דרך ה' - חלקי בקהילתי

לטוב לנו כל הימים

בפרשתנו, מאתגר הבן החכם - מתוך ארבעת הבנים - את אביו בשאלה: "מה העדות והחוקים והמשפטים אשר ציווה ה' אלוהינו אתכם?"

זו אינה שאלה מתריסה כמו שאלת הבן הרשע, שמטילה ספק בכל "העבודה הזאת לכם" - שאלה שלא מוצאת הגיון בשום דבר. שאלה מזלזלת כזו - לא בטוח שכדאי לענות לה. סגנון השאלה של הבן החכם מלמד על גישה אחרת. הוא מדגיש שהוא אכן שם לב להגיון בתורה ולחלוקה הפנימית בין 'עדות' - חוקים - ומשפטים, אלא שהוא לא מבין אותם ולא מצליח להתחבר אליהם רגשית עם כל הלב. הוא אמנם מקיים אותם באופן טכני, אבל לא מרגיש שהן תורמות לו כלום. מול שאלה כנה כזו של בן חכם נדרשת תשובתו של אב חכם... התורה ממליצה לו לענות כך: "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלו... לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה". אתה שומע, בן חכם שלנו? התורה והמצוות לא ניתנו לנו כדי שנוכח לכל הטוב רק אי שם בשמיים, בעתיד הרחוק, בחיי העולם הבא. הם ניתנו לנו "לטוב לנו כל הימים", הם נועדו - 'לחיותנו כהיום הזה', כדי ש'נעשה איתם חיים' כל הימים - כאן בעולם הזה, בעולם שלנו. זו אינה רק תשובה רק לבן החכם, זו יותר קריאה מאתגרת לאביו, לחפש של דרך לגרום לילד להרגיש, מדוע קיום המצוות אמור לגרום לו אושר וסיפוק בעולם שלו - כאן ועכשיו. רק אם יצליח הבן להרגיש שהמצוות עושות לו טוב בלב, רק אז הוא יירגע משאלותיו. שאלותיו של הבן החכם אינן רק שאלות שכליות על טעמי המצוות

והחוקים. ברוב הפעמים הילד שלנו לא מבקש רק את ההיגיון הקר - שיסביר לו למה ומדוע. את טעמי המצוות, הוא יכול למצוא לבד - בספרים הרבים העוסקים בכך, ויכולים לתת תשובות לשאלותיו. בשאלתו, מתחנן הבן (או לפעמים האבא...) שילמדו אותו בעיקר 'איך'. איך מתחברים בחיבור פנימי אל לימוד תורה, ואיך מרגישים טעם ושמחה בקיום

טוב לנו כל הימים
צילום אילוסטריציה: ברוך יערי

המצוות. בשכל שלו, המצוות אולי די מובנות לו, אבל קשה לו רגשית. הוא מרגיש יובש וחוסר טעם אישי בחיים הרוחניים שלו, ויש לו שאלות שהן לא רק 'למה עושים את המצוות, אלא בעיקר 'איך עושים את המצוות בצורה שנגריש שהן עושות לנו טוב'.

תפקידו של אב חכם, אינו רק להסביר לבן השואל ולנמק לו למשל, למה ללמוד תורה - את זה הוא יכול להבין לבד, חסרה

התורה והמצוות הופכים את חיינו עלי אדמות, טובים יותר. שמחים יותר

לו לפעמים הידיעה איך לומדים תורה, ואיך מוצאים טעם בלימוד. הבן החכם לא צריך הסברים למה לשמור שבת, הוא יודע זאת היטב. הוא נאמן לה' והוא אינו מעוניין ח"ו לחלל את השבת. אבל אם האבא המסור והאמתי, יראה לו דוגמה אישית של שבת שמחה וחוויתית, הוא 'ירגיש' לו את השבת, וילמד אותו איך להעשיר את השבת שלו - שגראית לו לפעמים ארוכה כל כך - בחוויות רוחניות של שבת שיעשו לו שמח וטוב בלב, או אז הבן החכם, וגם שאר הבנים, ידעו ששבת קודש ניתנה לנו 'לטוב לנו כל הימים' כאן ועכשיו, ואי אפשר בשום אופן לוותר על התענוג הזה שנקרא 'שבת קודש'.

בימים אלו, יש לנו זמן לפגוש בנינוחות את ילדינו החוזרים מהישיבות ובתי הספר - בתי חינוך נפלאים המלמדים אותם בעיקר מה עושים ולמה עושים ופחות איך ומה מרגישים... זו הזדמנות נהדרת לברר ולעודד אותם לדבר לא רק על 'איפה הייתם ומה עשיתם?' אלא בעיקר על 'איך עשיתם, ומה הרגשתם?', וללמד אותם בכל צורה חווייתית אפשרית - איך להרגיש את הטוב שממלא אותנו בקיום תורתנו, תורה משמחת שעושה את חיינו טובים ומאושרים 'כל הימים' - כאן ועכשיו'.

לטיול יצאנו

מדור הלכתי

עמוד 2

להיעשות אגודה

חלקי בעבודתי

עמוד 3

נגינת הדורות

נחמדים מזהב

עמוד 4

סוג א' א'

אלומת אור

עמוד 5

להיות איתם

צעירי חלקי

עמוד 6 7

להבין אותם

דברים כהווייתם

עמוד 8

חלקי בקהילתי

תשלוח קבלה לסעיף 46

ב'חלקי בקהילתי' מחכים לך! 'חלקי בקהילתי' - גם החלק שלך!

המדריך למטייל

מדריך הטיולים הוא היום אמרגן נופש, אבל השאלות ההלכתיות נשארו דומות השבוע נביא בפניכם מספר שו"ת הלכתיות אקטואליות מיומנו

שאלה: אמנם אין זה תפקידו כמדריך טיולים, אולם פעמים רבות אני נשאל על ידי הנופשים שאלות בנוגע לשמירת שבת במלון, ואשמח לדעת בקצרה מהי ההלכה בשאלות הבאות [שחזורות על עצמן פעמים רבות]: א. האם אפשר להוציא ולהכניס חפצים מחדר המלון בשבת, או שיש בכך הגבלה מצד איסור טלטול? ב. כאשר יש דלת אוטומטית שמופעלת עם עין אלקטרונית, האם אפשר לבקש מגוי שיתקרב לדלת בשביל שהיא תפתח עבורי? ג. אם ברצוני לעלות במעלית לקומה 9, האם אפשר לבקש מגוי שיעלה אותי? ד. במקרה הנ"ל, אם הגוי ממלא עולה לקומה שלי, האם אפשר להצטרף אליו?

שהיהודי עולה במעלית, הדבר מותר.

שאלה: שלום וברכה, אני אומר להיות בשבת באיטליה עם קבוצת מטיילים, ובכדי להיכנס לבית הכנסת נדרשים התיירים להציג דרכון למאבטח בכניסה. מדובר במקום עם עירוב טוב, אולם רציתי לדעת אם הדרכון הוא מוקצה?

עידן דקייטא
צילום אילוסטרציה: ברוך יערי

תשובה: א. בשאלה זו יש פרטים רבים, ובאופן כללי נציין שבלי אחראי המכיר היטב את ההלכות ועושה 'עירובי חצירות' כדן, בדרך כלל אסור להכניס ולהוציא חפצים מחדר האוכל [ולעיתים מהחדר הפרטי] בבתי מלון בחו"ל שמתארחים שם גם גויים, ובעז"ה בעתיד נתייחס לשאלה זו בפרוטרוט. ב. אסור לבקש ישירות מהגוי לעשות זאת, ואם הגוי ממלא כנס עבור עצמו ודאי שמותר להיכנס אחריו כשהדלת פתוחה. כאן המקום להדגיש שצריכים להיות ערניים לכך שעם קידמת הטכנולוגיה יש הרבה מכשירים שמופעלים על ידי חיישני תזוזה וכדו'. ג. אסור ליהנות ממלאכה שגוי עושה עבורי, ולכן גם אם לא מבקשים במפורש אסור לעלות עם הגוי כאשר הוא מפעיל את המעלית במיוחד עבורי. ד. מותר לישראל ליהנות ממלאכה שהגוי עושה עבור עצמו, ולכן כאשר אין תוספת מלאכות במה

[נשאלתי שאלה זו במייל לפני כשנתיים], אכן הייתה אפשרות להירשם עם הדרכון בערב שבת, ולהגיע בשבת עם צילום הדרכון.

שאלה: בנסיעתי האחרונה לחו"ל אחותי ביקשה ממני להביא לה מהדיוטי פרי בושם מסוים, כאשר הסיכום הוא שאני אקנה זאת מכספי, וכשאביא לה את הבושם, היא תחזיר לי את הכסף. הצלחתי למצוא את הבושם שהיא רצתה, אולם כשהגעתי הביתה אשתי ראתה את מה שקניתי ואמרה שבדיוק נגמר לה הבושם, והיא תשמח מאוד לקבל אותו ממני כמתנה. האם אני יכול להעניק אותו לאשתי [ולומר לאחותי שהפעם לא יצא לי לקנות לה] או שאני מחויב לתת אותו לאחותי?

תשובה: לא תוכל להשתמש בבושם בלי לשאול את אחותך אם היא מסכימה לכך, משום שעל אף שקנית אותו מכספך, מכיוון שחשבת בדעתך בשעת הקניה שזה עבורה, הרי הבושם כבר נחשב בבעלותה. ההלכה הזאת מבוססת על כך שכאשר אדם קונה חפץ לחברו מכספו והלה משלם לו אחר כך, אין הכוונה שהראשון קנה זאת עבור עצמו, וכאשר השני משלם לו הוא בעצם קונה ממנו את החפץ, אלא הקנין מלכתחילה הועיל לקנות עבור המשלח. ראייה פשוטה לכך תהיה ממקרה בו יתברר שהחפץ הנקנה הוא פגום, שפשוט שאין המשלח יכול לבוא בטענות לשליח ולומר לו שהוא מכר לו חפץ פגום, והיינו, שהחפץ מלכתחילה נקנה עבור המשלח והטענה על הפגם היא בינו לבין המוכר.

תשובה: יש מפוסקי זמננו שכתבו שדרכון הוא מוקצה מחמת חסרון כס [דהיינו, כל דבר שמייחדים לו מקום ומקפידים לא להזיז אותו מחשש שיינזק] שאסור בטלטול גם לצורך גופו, אולם מאידך דעתם של שני פוסקים שדיברתי איתם היא שדרכון איננו מוקצה, ומה שמייחדים לו מקום מיוחד הוא לאו דווקא מחמת שהוא יקר, אלא רק בשביל להיות מסודרים ושלא י"ל לאיבוד.

למעשה נראה שאם אין אפשרות להגיע לבית הכנסת בלי דרכון, אפשר לסמוך על דעת המקילים, אולם אם ישנה אפשרות לצלם את הדרכון ולהביא את הצילום, וכפי שהתברר עם השואל

מעניין לדעת

טיסה לחו"ל שגורמת דבר שנראה בלתי אפשרי!

האם יתכן שימולד בשבת תינוק שנולד ביום ראשון או ביום שישי?

הדבר יתכן אם במהלך הימים מהלידה התינוק חצה את קו התאריך. באופן שהתינוק נולד ביום ראשון, ובמהלך השבוע הוא חצה את קו התאריך לכיוון מזרח [מאסיה לאמריקה] יוצא שבמקום בו הוא נמצא היום השמיני ללידתו חל בשבת, ומילה ביום השמיני דוחה שבת. וכן להיפך, תינוק שנולד באמריקה ביום שישי, ובמהלך השבוע חצה את קו התאריך לכיוון מערב, יוצא שהיום השמיני ללידתו חל בשבת, ומילתו דוחה את השבת.

שלא לבייש

ט"ו באב שיחול בשבת, הוא מהימים הטובים שהיו לישראל. בו יוצאות בנות ירושלים בכלי לבן שאולין, כדי שלא לבייש את מי שאין לו. עוד לפני שהמשינה מספרת לנו על המחולות בכרמים, היא מדגישה את העובדה כי כדי למנוע קנאה ובושה, יוצאות כל הבנות בלבוש שאינו שלהן.

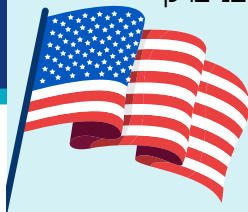
מטרת המחולות בכרמים, היא כדי להקים בתים נאמנים בישראל, וחז"ל מלמדים אותנו שלמען מטרה נעלה כזו, נדרשות נקיות דעת ורגישות לזולת, באופן מוחלט. אי אפשר לכרות ברית של קרבה וידידות, להיכנס תחת לחופה, אם הצעד הראשון נעשה באופן שבייש מישו. אחדות דורשת איכפתיות, ושימת לב לזולת. זוהי, אם תרצו, תמצית ההווה של 'חלקי בקהילת'. בניין הקהילה, מושתת על הדאגה לזולת, על רגישות והבנה לכך שלא כל הדעות שוות, וכל אדם תופס אחרת את השייכות לקהל, ואת היחס בין הכלל והפרט. אך המוטו העומד מעל לכל, הוא "שלא יהיה בוגר ישיבה בלי קהילה משלו" והוא המכוון את העשייה הקהילתית בכל אתר ואחר. 'בנחישות וברגישות', כמו שנאמר לפני 20 שנים בהקשר אחר לגמרי, משתדלים יזמי הקהילות והחברים, לפעול ולאפשר לכל החפץ להצטרף לקהילה - להרגיש בנוח, ולהשתלב בטבעיות.

ימי בין הזמנים, מאפשרים לנו לצאת מעט מקונניות השגרה, ולראות את סובבינו באור אחר. זו הזדמנות טובה לפקוח עיניים ולהביט סביב, למצוא את החבר, השכן, המתאקלם החדש, ולחבר גם אותו אל הקהילה. ליצור יחד ימים טובים לישראל.

קריאה מהנה
המערכת

הרה"ג שלמה ליפשיץ

רב הקהילות החרדיות הר יונה ג' ויסודות בני ברק

אגודה אחת

השבוע מספר הרב ליפשיץ, על עוד יום בארה"ב, בו הוא פוגש את עסקני היהדות החרדית, וגם רעיון גדול מנצנץ במוחו.

פרק 2 - אגודת ישראל

את היום הבא התחלנו בבית אגודת ישראל בארה"ב. שם פגשנו את החסיד ר' שלמה ורדיגר, שהאריך בדבריו על האחריות הגדולה לסייע ללומדי התורה, ולשמור על היכולת לנהל חיים חרדיים בארה"ב. הוא סיפר על קשרים חשובים והשקעות ארוכות טווח עם אנשי הממשל בכדי לשמר תלמודי תורה על טהרת הקודש. שוב שמענו על אחריות גדולה הממוקדת פנימה.

ר' שלמה דיבר על האחדות הגדולה הקיימת בארה"ב, וביקש שנלמד מזה. אין סיבה שבארץ ישראל לא יוכלו להיות באחדות כמו בקהילה החרדית בארצות הברית חסידים ליטאים וספרדים, המשמרים יחד את הקהילה החרדית על גוניה.

ואולי בארץ ישראל אין חסרון באחדות, אלא שמירה אדוקה על המסורת. אולי ליטאים של ארצות הברית פחות ליטאים וחסידים פחות חסידים? אולי בארץ ישראל אנחנו שומרים על ההבדלים, ויש ניסיון גדול יותר לשמר את האחדות.

אולי אנחנו לא יכולים או צריכים להעתיק מה שקורה בארה"ב, לארץ הקודש. לולי שהייתה תנועת ש"ס בארץ לא הייתה הקהילה החלבית כל כך שמורה ואדוקה במסורת הספרדית, לולי תנועת דגל התורה בארץ ישראל לא הייתה נשמרת המסורת הליטאית בליקווד. ואולי גם סקווירא לא הייתה ללא השמירה על הזהות החסידית האדוקה בארץ ישראל. אולי? [לא נראה לי, אבל אולי?] בארה"ב יש את ליקווד ויש את סקווירא, ועוד מחזות. אבל יש גם מקומות בהם יש מיקס של מסורות, ליטאי קצת חסיד וחסיד קצת ליטאי, וכך גם ספרדי ששכח כמעט את מנהגי אבותיו.

בין אגודת ישראל ל-O.U. אפשר להרגיש את השליחות הגדולה והאחריות לכלל

פרק ח - ארגון ה-O.U.

בהמשך, שמענו במשרדי ה-O.U. על הארגון, והתברר כי מערכת הכשרות הענפה, היא חלק קטן משאר מערכותיו: שיעורי תורה לגברים, וגם לנשים שקנאו קנאת סופרים כשהגברים סימו את הש"ס, ועבורן הוקמו שיעורים בתנ"ך ובשאר מקצועות הקודש. נשים ש"עושות קריירה" ועולמן נטה לחוממיות, זוכות לעולם רוחני משלהם. גם תנועת נוער לנערים הלומדים בבתי ספר חילוניים / נוכריים, והידע היהודי שלהם מינימלי, מקבלים כאן מידה גדושה של יהדות. ועוד כעשרים ארגונים למען עם ישראל.

מנכ"ל הארגון הרב משה האוואר שליט"א דיבר על חובתנו לעשות למען כל יהודי, ללא ויתור חלילה על קוצו של י'. וכך מתוך תודעת שליחות ואחריות נטל הארגון על עצמו עוד ועוד מוזמים למען יהדות התפוצות. גם אצלו ראינו את השלימות שראינו אצל ראש הישיבה הרב לופיאנסקי. איש צנוע ושקט, אך מלא בעוצמה. כשהוא מדבר על עבודת הקודש המוטלת על הארגון פורצת ממנו שלהבת אש קודש.

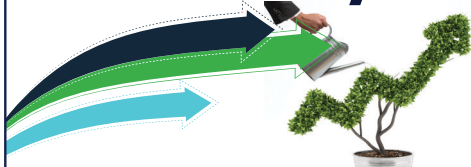
בשבת זכינו לפגוש את בוגרי תנועת הנוער שמדריכים כיום בעצמם, ומעוררים השראה. נערים שהיו מנוערים מתורה ומצוות, והיום מדברים בהתלהבות קדושה.

לפתע צץ במוחי הפתרון. אולי אם כל אברך חרדי יתרום מזמנו כמה שבועות בשנה ויתנדב באחת מוהקהילות בארה"ב הוא יקבל מעט מהחוויה הזו. כך הארגון יקבל התנדבות משמעותית והאברכים יקבלו זיק התלהבות קדושה. ר' משה האוואר שמע ואמר שזה רעיון טוב, אבל צריך לדעת שאת אותה התלהבות אפשר לעשות במושבים בארץ. לי משום מה נראה שצריך גם הקרבה מסוימת. אולי צריך ללכת להתיישב בערים מעורבות ולפעול שם פעולות של קירוב, ההקרבה שבמגורים במקום מרוחק, תגרום את הפעילים להדלקת הניצוץ בלב המתקרבם.

חלקי בקהילת

בית חורני נחליל לבני ישיבות עובדים לאורח על גדולי התורה

חלקי בתנופה

תנועת 'חלקי בקהילת' מרחיבה את פעילותה ברחבי הארץ, וקוראת לכל בוגרי הישיבות חרדיים צעירים עובדים

להצטרף ולהיות חברים באחת מקהילות 'חלקי' המונחות על ידי גדולי התורה ולהנות משירותי הקהילה התורנית בצמיחה.

להצטרפות לקהילה קיימת או להצטרף לקהילה ותיקה לתנועת 'חלקי'

02-6260115 'חלקי בקהילת'

סיני - מאז ולתמיד

בפרשתנו נאמר: "והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחרוב" ודרשו חז"ל: "אמר ריב"ל: כל המלמד את בן בנו תורה - מעלה עליו הכתוב כאילו קיבלה מהר סיני". במבט ראשון, נראה שריב"ל מדגיש את גודל זכות המלמד את נכדו תורה, וממילא ק"ו למלמד את בנו. אלא שבמבט עמוק יותר, נראה שלשון ריב"ל מדוקדקת, ו"בן בנו" - דווקא. משום שכשאדם מלמד את בנו, עדיין לא ניכר אם המסורת תימשך. אבל כאשר הוא זוכה ללמד את בן בנו הרי המסירה ממשיכה למרות ריחוק הדורות, ומתגלה בה עוצמה חדשה: אין זו רק מצוות תלמוד תורה, אלא קיום חי של המסורת.

כאן באה נקודת עומק אותה מדגיש רש"י הירש: לא די ללמד את התורה כתוכן אינטלקטואלי או להנחיל אמונה כללית. יש להעביר את התורה באופן כזה, שהיא תיתפס אצל הבן והנכד כידיעה ודאית, מוחשית, ממשית. בלשונו:

"תן לבניך לדעת את מה שאתה עצמך ראית, מסור להם את הדברים בכל ההחלטות והוודאות שישנן לאדם שראה דבר במו עיניו. וכך האירועים שעברת ייעשו ליסוד הידיעה שתושג על ידי כל צאצאך."

לא אמונה ערטילאית, אלא מסירה של ראייה, ודאות והכרה עמוקה. האב מעביר את תחושת המעמד לדורות שאחריו, בנחרצות של אדם שראה במו עיניו את האמת. זה יסוד המסורת בישראל: העברת ודאות, ולא רק העברת מידע. העברת התחושה - שזה אמת. זה חי. וזה שלי.

זו מעלת המלמד את בן בנו - שהוא מעין 'מקבל' התורה בהר סיני. וזהו ההבדל שמדגיש גם הרמב"ן בין מצוות תלמוד תורה לבין שמירת הזיכרון של מעמד הר סיני. תלמוד תורה עוסק בלימוד. אך שמירת זיכרון סיני - היא חובת המסירה, ההעברה, הוודאות וההכרה.

**

הדברים עוסקים גם באופן בו לומד האב בעצמו. הוא הדוגמה, וה'מלמד' האמיתי. אם צורת הלימוד שלו בחשק ורצון, מתוך שמחה ואהבת התורה, היא נחקקת בלב בניו. ילד הרואה את אביו עוזב את עיסוקיו והולך ללמוד תורה ההתלהבות פנימית, ותחושת שליחות - הרי זו ההוראה העמוקה ביותר. וכדברי המכתב מאלהו: "אין החינוך אלא מה שרואה הילד בחיים... עיקר החינוך איננו במה

בתוך הבית, הרגש עובד חזק יותר מהשכל, ואפשר לבנות בו מבצר של אמונה

שמלמדים, אלא במה שחיים.

**

המסורת נמסרת אך ורק כאשר האמונה נחוות כידיעה חושית. דוגמה לכך נמצא בחיוב האב לבילי הסדר - "והגדת לבנך ביום ההוא" - שאינו מתקיים בדיבור בלבד, אלא גם בהמחשה חושית: הסיבה, מרור, וכו'. כי רק כשהבן חש כאילו הוא עצמו יצא ממצרים - נקלטת האמונה כידיעה, שיכולה להישמר ולעבור מדור לדור.

וכך גם בלימוד תורה: המסורת נבנית בחוויה החיה שהאב מעביר. ללמוד תורה מתוך דבקות וחיוניות - זו הדרך להחדיר בבניו ובני בניו את סיני. לא להנחיל אמונה בלבד, אלא ליצור ידיעה - חיה, נושמת, נוכחת - אשר יש לה סיכוי אמיתי להמשיך לדורות הבאים.

אם חברי הילדות שלנו, כבר מסתכלים עלינו בעין עקומה, אנחנו חייבים לתאם כוונות.

עליה כתב בוגר ישיבת וולוז'ין "את כולם נשא הרוח, את כולם סחף האור". זו הייתה תקופה קשה, אנחנו לא שם, אבל אחד מצורות התגובה אליה, המענה החינוכי אותו יצר ופיתח הסבא הגדול, רבי נתן צבי נטע פינקל - מסלבודקא, יכול להיות רלוונטי גם לנו. 'גדלות האדם' הוא קרא לו, ועניינו היה בדיוק הנקודה הזו. אם שוטים אנחנו אפילו בעיני חברי ילדות, הדבר החשוב ביותר הוא, לדאוג שלא יהיה מצב של שוטים אתם בעיניכם.

לרומם ולייקר, להעמיק ולבאר, להדגיש לחזור ולשנן. מאורעות הזמן קוראים לנו לשוב אל גדולתה של היהדות - לא כתגובה לאחרים, אלא כנאמנות לעצמנו.

נתנאל זליקוביץ | מרצה ואיש חינוך

מחוץ לקופסא

אם יש את נפשך לדעת

המדויק ביותר. מנגנוני העברת הידע, הפיקוח והבקרה, הם חסרי תקדים. תשאלו את הבעל קורא מה קורה אם הוא טועה בניקוד מילה אחת. תשאלו אלפי דורות של לומדים, עמלי תורה, שהשקיעו חיים שלמים על הפרויקט הזה, לדייק לברר, להיות בטוחים שכך התורה התכוונה וכך הקב"ה רוצה את הדברים. אז מה עם איזה איוון חושב עלינו משהו? זה סימן ששכחנו, שאנחנו מפספסים?

התורה מדברת על "העמים", אבל יהודי שעומד מבחוץ, ו"שוטים אנחנו נחשבים בעיניו"? לא היה בעבר. ואז בא היהודי החילוני, המצאה חדשה. ופתאום יש "יהודי שוטים" אנו בעיניו. ועדיין, נדמה שהאתגר החריף שלנו כיום הוא דווקא אחים לספסל הלימודים, מהחידוד והשיבה קטנה שמתבוננים מבחוץ, ולא מצליחים להבין את האירוע. לא מצליחים להבין מה בכלל אנחנו עושים פה. שוטים אנחנו בעיניהם.

לפי כמאה שנים באירופה הייתה תקופה

עולם התורה נמצא בימים אלו במשבר חריף. רבים תולים את האשמה במיינסטרים כזה או אחר, אך אבקש להסב השבוע "יְקִי הַשִּׁמּוֹר לָךְ וְשִׁמּוֹר נִפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בְנֵיךָ".

וכך מבאר רש"י: "פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים - אֵז, כְּשִׁלָּא תִשְׁכַּחוּ אוֹתָם וְתַעֲשׂוּם עַל אִמְתָּתָם, תִּתְּשׁוּם חֻקִּים וְנִבְנוּנִים. וְאִם תַּעֲשׂוּ אוֹתָם מִתּוֹךְ שִׁכְחָה, תִּתְּשׁוּם שׁוֹטִים" אני זוכר את הפעם הראשונה בה נחשפתי לרש"י הזה, המטלטל. אף אחד לא אוהב לעמוד במבחן שאפשר להיכשל בו, והנה התורה מעמידה אותנו במבחן. יהדות אמורה לייצר כבוד והערכה, ואם לא? היא לא היהדות שלי, אומרת התורה. זה מטלטל מתסכל ומכה בהלם.

אז אם אנחנו זוכים לכל כך הרבה בזה, מה זה אומר על התורה שלנו? מאמצי על הושקעו כדי לשמר את היהדות באופן

מעלים בקודש

עוד יסופר בהרחבה על הקמת קהילת 'חלקי' החדשה במעלה עמוס, אך בינתיים נספר לקוראנו על ערב הפתיחה המרגש בהשתתפות המרא דאתרא והרב דניאל רייבין שליט"א, לצד מנכ"ל חלקי שוקי רוט ורכז הקהילות יהודה צ'זלק, נצרך תמונות משובבות נפש, ונאחל הצלחה מרובה לקהילה כולה. זאת מלבד הדיווח השוטף מפעילות הקהילות ברחבי הארץ.

בקהילת חלקי באשדוד, יצאו בשבוע שעבר לסיור לימודי במנהרות הכותל, ולמדו על ירושלים של מטה, לדורותיה.

בקהילת חלקי באשדוד, יצאו בשבוע שעבר לסיור לימודי במנהרות הכותל, ולמדו על ירושלים של מטה, לדורותיה.

הרב עמנואל תהילה, קונן עם חברי קהילת חלקי ברכסים, בליל ת"ב. לאחר קריאת איכה, הקשיבו השומעים לשיחה על החורבן וענייני דימוא

ברמת ב"ש ג התקיים כרגיל שיעורו הקבוע, של הרב אברהם יודקובסקי שליט"א במנחת חינוך.

חברי קהילת חלקי פ"ת - מרכז העיר, ערכו אירוע סיום לזמן קיץ, בו עסקו בתורה בהתמדה כדרכם.

בקהילת בית שמש בר אילן, נערך מידי יום שלישי 'סיידר שלישי' בו עוסקים בסוגיות מעשיות. השבוע מסר את השיעור הגאון רבי ברוך נויבירט שליט"א ראש ישיבות נתיבות אביעזר וחכמת שלמה, שהויל בביאר הלכות שבת, באופן מאיר עיניים

elhanan69@gmail.com

אלחנן שניאור | יועץ חינוכי, קהילת חלקי - הר יונה

אלומת אור

סוג א' א'

ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה.

לכאורה, יוכבד היא הרי אימו של משה רבינו, ומרים נביאה ומנהיגה. האם מתאים לקרוא את שמן על שם פעולות אלו? באיזה תואר היינו כוחרים לכנות את אימו של גדול הדור 'אמה של מלכות' או 'המייילדת'?

ר' שמואל רוזובסקי זצ"ל מסביר שאכן כן, זהו התואר החשוב ביותר. ולמה? מפני שאדם העושה את התפקיד המיועד לו בעולם - זה השבח הכי גדול שיכול להיות. לא משנה מהו התפקיד - אם זה תפקידו, זה הכי חשוב שיש!

כאשר אנו מסתכלים על העולם בעיניים חומריות, של דאגה עצמית ונטילה, אנחנו מנסים לדרג מעמדות, ולקחת לעצמנו את התפקיד החשוב ביותר. אך כאשר אנו מתבוננים במבט של עבדות ושלחות - כי כל רצוננו לעשות רצונו יתברך בלבד - אנו שואלים את עצמנו מה הוא רוצה שנעשה?

בסוף הצלחתי לשכנע את החבר שלי שעובד לפרנסתו, במעלה הגדולה של זמן הלימוד שלו, והמאמץ האדיר שהוא משקיע כדי להתמיד בו מידי יום: אתה יודע מה, הוא אמר, אני מסכים איתך שחצי שעת לימוד שלי שווה הרבה מאוד, אני מסכים גם שיש משמעות במה שאני עובד כל היום, כי אני עוזר לקיום העולם.

עדיין, אני מתוסכל מאוד. תמיד ידעתי שמצוות תלמוד תורה היא המצווה הגדולה ביותר, ומי שעוסק בלימוד התורה כל היום הוא נזר הבריאה, כי תלמוד תורה כנגד כולם. אז נכון, אני מבין שזה לא תפקיד, אבל מתסכל אותי להיות, כמו שאומרים, סוג ב'.

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִיֻּלֶּדֶת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שָׁם הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה. וּבְרַשׁ: שִׁפְרָה - זו יוכבד על שם שמשפרת את הולד. "פועה" - זו מרים על שם שפועה

אדם המקיים את תפקידו, הוא שליח נאמן, וזה השבח הגדול שקיים

ואז אנו מסתכלים פנימה וחושבים: איזה כישורים הוא הביא לי, בשביל שאעזור איתם לעולם? וממילא אין כאן שייכות לדירוג - מה יותר חשוב - כי כל רצוננו לעשות את תפקידנו ושלחותנו. וכי נוכל לומר על שליח של הקב"ה שהוא סוג ב'?

כשהגישה שלנו לחיים היא גישה של עבודת ד' ושלחות - השאלה הזאת בכלל לא מתחילה, ואין שייכות בכלל לדירוג. ועוד, וכי אנחנו יכולים לדרג את מצוות ד'? איזו מצווה היא סוג א' ואיזו סוג ב'? חלילה וחס.

היה גאה בשליחותך - כי שליח של מלך מלכי המלכים אתה!

בין הזמנים - בין חופש לחיבור

” ההזמנות הגדולה של ימי בין הזמנים למבט אחר על הילדים

בואו ונתייחס לבין הזמנים לא סתם כעוד חופש. לא רק כתקופה בה הילדים יוצאים מהמסגרות ויש קצת פחות לחץ (ולנו כאב ראש של איך להעסיק אותם). אלא כהזדמנות שלנו לשנות את הגישה שלנו כהורים. לא לראות משימות ומטלות, לארגן ולהספיק, אלא לראות אותם באמת. לא רק את מה שהם עושים, אלא את מי שהם באמת.

כשאנחנו מייצרים את המיינדסט הזה, את התקופה הזו כזמן של קשר, תראו שגם משהו בבית משתנה. הילדים מרגישים שמקשיבים להם, שהם חשובים לא רק כחלק טכני מהמשפחה אלא בתור מי שהם. והקשר הזה שנבנה דווקא ברגעים של פשוט יכול להטעין אותנו רבות להמשך השנה.

בין הזמנים פותח חלון קטן. לא לשנות את הבית, גם לא להפעיל תוכנית חינוכית. רק להיות. בלי מסיחים, מסכים, ולחצים. לשבת עם הילדים, לדבר, לשחק, להקשיב. לגלות אותם מחדש. כמו שהם, עכשיו. אפשר להחזיר לקשר את מה שנשחק קצת בשגרה: סקרנות, יצירתיות וחוויה. לפעמים, דווקא כשאנחנו מורידים הילוך, נוצר פתאום קשר בתדר אחר. משהו מתרכז. הבן שלכם שותק פחות, המתבגרת מזייכת יותר, והמרחב המשפחתי מתאוויר.

גם לנו, כהורים, מגיע לנשום. לקחת פסק זמן מהעבודה, ומהציפייה התמידית להחזיק הכול. את השוטף הרצוף והשוחק. בין הזמנים מאפשר לנו לעצור רגע ולשאול את עצמנו איפה אנחנו בתוך כל זה. מתי הייתה הפעם האחרונה שישבנו סתם ככה עם הילדים שלנו בלי להרגיש שקבענו להם "זמן איכות"? הרווח האמיתי של התקופה הזו הוא לא כמה שנספיק לסמן, אלא כמה שנצליח לחבר להתקרב ולהרגיש.

בית.

יש משהו משונה בשגרה היומיומית. היא נותנת מסגרת וסדר, עוזרת לנו לתפקד, להתקדם, לארגן את הבית והחיים בשביל הילדים שלנו... אבל היא גם לוקחת מאיתנו הכי הרבה. בתוך השגרה, אנחנו לא מספיקים לעצור, ולהתבונן. הילדים חיים איתנו באותו בית, אבל לא תמיד מרגישים שאנחנו באמת שם. אנחנו עסוקים בעבודה, במשימות וכל מיני... וגם כשהם ניגשים אלינו, ורוצים לספר משהו, לא נעים להגיד, אבל הראש כבר בתזכורת הבאה. אכפת לנו, אבל הקצב של החיים, סוחף את כולנו.

לבין הזמנים יש מאפיינים משלו. אין לחץ של הישגים לימודיים, ואין סדר יום צפוף בוקר-צהריים-ערב. הכל משתחרר. וגם אם לא מדובר בחופשה חלומית או טיול מיוחד, הזמן שמתנהל אחרת מזמין אותנו לעצור, לבחון מחדש את הקשרים בתוך הבית. לא "איך אנחנו כהורים", אלא איך אנחנו מרגישים יחד כמשפחה. לתת מקום לסקרנות של הילדים, ולנהל איתם שיחה אמיתית. להציץ לעולם שלהם, ולשאול את עצמינו אם אנחנו יודעים מה עובר עליהם.

לילדי חלקי

מנדי פרומר

חידות לכל המשפחה לשולחן שבת לע"נ ר' שמואל בן ר' דב ודבורה בת אברהם שמואל הכהן

גזר ושמור

- א. מה משה מבקש בתחילת הפרשה? (2 בקשות, שתיהן באות א')
- ב. מהי עיר המקלט הראשונה המוזכרת בפרשה?
- ג. באיזה אזור הייתה עיר המקלט השנייה המוזכרת בפרשתנו?
- ד. ה' אמר למשה רבינו: אל תוסף...?
- ה. משה רבינו ביקש להיכנס לארץ ולראות את ירושלים. איך נקראת ירושלים בפסוק שבו ביקש זאת? (ע"פ רש"י)
- ו. ציווי מפורסם בפרשתנו, משמעותו היא שעלינו לנהוג תמיד בזוהרות?
- ז. כך מכנה הארץ שאליה נבוא
- ח. מה ה' עושה לאילפי דורות, למי שאוהב אותו ועושה את מצוותיו?
- ט. כך מכנים התפילין בקריאת שמע
- י. 4 דברים שפסלים לא יכולים לעשות
- כ. כיצד נקראת הפעולה של עשיית הברית?
- ל. למי ציינו בפרשת שמע ללמד את כל הדברים האלה?
- מ. באיזה מצב ימצאו בני ישראל את בתי הגויים שאליהם ייכנסו בארץ ישראל?
- נ. איך נקראת השבת שאחרי תשעה באב?
- ס. מילה נרדפת ל"צורה", נאמרה באיסור לעשות פסל
- ע. חוץ מחשך, אלו עוד 2 דברים היו במעמד הר סיני מתחת להר?
- פ. היכן ה' צווה למשה "לעמוד עמו"?
- צ. ביטוי הכולל בתוכו את השמש, הירח והכוכבים
- ק. יש כמה כאלה בתפילין וזהו למעשה לב הציווי בהנחתן
- ר. לאן ה' אמר למשה לעלות כדי לראות את הארץ?
- ש. עוד שם של הר חרמון שלא הוזכר בפרשה הקודמת?
- ת. אסור לנו לעשות פסל וגם... מה עוד?

א' אֶלְעָזָר	ב' אֶלְעָזָר	ג' אֶלְעָזָר	ד' אֶלְעָזָר	ה' אֶלְעָזָר	ו' אֶלְעָזָר
ז' אֶלְעָזָר	ח' אֶלְעָזָר	ט' אֶלְעָזָר	י' אֶלְעָזָר	יא' אֶלְעָזָר	יב' אֶלְעָזָר
יג' אֶלְעָזָר	יד' אֶלְעָזָר	טו' אֶלְעָזָר	טז' אֶלְעָזָר	יז' אֶלְעָזָר	יח' אֶלְעָזָר
יט' אֶלְעָזָר	כ' אֶלְעָזָר	כא' אֶלְעָזָר	כב' אֶלְעָזָר	כג' אֶלְעָזָר	כד' אֶלְעָזָר

תוקפו של הסכם בעל פה בהזמנת מקום לנופש

כך, הרי זה קנין גמור משום קנין סיטומתא

בעל הבית החוזר בו והמזמין הוציא הוצאות

באופן שבעל הדירה או הצימר חוזר בו, באופן שחזר בזמן סביר, קודם שהשוכר עשה שום פעולה ולא הוציא שום הוצאה, הדין הוא כמו בהשוכר החוזר בו. אבל באופן שהכין הדברים או שהוציא הוצאות לחופש זה, וכעת נמצא שבעל הבית הוציא הוצאות יש לדון אם יש לחייבו בזה.

המלצה למעשה

על כן ששוכרים דירה או חדר לנופש נחשב כשכירות קרקע, וכדי שזה יהי' קנין מחייב, עדיף לא להסתמך על הסיכום בהזמנה טלפונית, וגם לא על תפיסת מסגרת באשראי, אלא לשלם חלק מהתשלום עבור ההשכרה, אפשר ע"י העברה בנקאית, או כל צורה אחרת, ולהדגיש שזה עבור קנין, ולא רק עבור תשלום מקדמה, בשביל לא להכנס לספיקות הנ"ל.

חכמים נוחה הימנו.

אמנם אם סיכמו בדברים, באופן שהשתנה המצב ויש לו סיבה אמיתית שלא יכול ליסע, או שלא כדאי לו ליסע, אז לא נחשב מחוסר אמונה.

אמנם יש מקומות שמבקשים מספר אשראי בשביל לתפוס מסגרת, יש לדעת שזה לא נחשב תשלום, שהרי לא שולם בפועל [ויש לדון מה נחשב תפיסת מסגרת]. וגם אם מורידים סכום כל שהוא באשראי, עדיין זה נחשב כדמי קדימה שיש מחלוקת אם נחשב כקנין. לכן מומלץ שאם משלמים דמי קדימה לסכם שזה עבור קנין, ואז גם לשיטות שסוברים שדמי קדימה נחשב כעירבון, אבל באופן שהם סיכמו שזה עבור קנין, הדין שזה נחשב לקנין.

יש הסוברים שהשוכר חדר במלון ורק דירת נופש שמזמינים דרך הטלפון ורק שמגיעים למקום משלמים, יש מהדיינים שמחדשים שכין שזהו דרך העולם להזמין

תוקף הלכתי להזמנת נופש - שיחת טלפון שמחייבת?

בעידן של הזמנות מהירות, רבים סוגרים חופשה בטלפון - צימר, דירת אירוח או חדר במלון. מסכמים תאריך, מחיר, ולעיתים אף נמסר מספר אשראי ל"תפיסת מסגרת". לכאורה - הכל סגור.

אבל האם לפי ההלכה זה באמת מחייב?

הרי כלל ידוע הוא: התחייבות תקפה נוצרת רק ע"י קניין. נשאלת אפוא השאלה האם סיכום טלפוני נחשב לקניין? והאם יוכל מי מהצדדים לחזור בו ללא התחייבות?

מקור הדין שאין קונים בדברים

נפסק בהלכה המקח אינה נקנה בדברים, והנושא ונותן בדברים בלבד הרי זה ראוי לעמוד בדיבורו, וכל החוזר בו בין לוקח בין מוכר אף על פי שאינו חייב לקבל מי שפרע הרי זה ממחסרי אמונה ואין רוח

לקביעת בורות ולכל עניני ממונות ניתן לפנות לרב בטלפון: 052-7119617 או באימייל: f7119617@gmail.com

ברוך יערי

חלקי בארץ החיים

**צאי לך... ורעי
את גדיתך...**

**בקעת בית צידא, בין הזמנים.
אב תשע"ז**

**מו"ל: חלקי בקהילתי
יזמות קהילתית תורנית.
מייסד: הרב"ג ברוך צבי גרינבוים
עורך: אהוד בן יהודה**

כותבים קבועים:

הרב אפרים קרלינסקי, הרב דב הבלין, הרב שלמה ליפשיץ,
הרב זאב קצנלבון, הרב נתנאל זליקוביץ,
הרב עלי מורגנשטרן, הרב יעקב שאפנס, ברוך יערי
עיצוב גרפי: נמיק פרסום, עיצוב גרפי: מירי 054-8420999

חלקי בקהילתי

חלקי בקהילתי:
רחוב קה"ת 14 ירושלים

מרכז מידע ארצי:

02-6260115
helki.co.il
helkioffice@gmail.com

חרדי עובד ומרגיש לבד?

'חלקי בקהילתי' - תרגיש בבית

חלקי בקהילתי 02-6260115

חיה ותן לחיות

משפט אחד מבעד לערפילי העייפות, מאיר את היום המתיש באור חדש

ואנחנו רוצים לתת להם חיים מושלמים. את החיים שהפסדנו. אז אנחנו נותנים להם את החיים שרצינו, לא את החיים שמתאימים להם.

אולי לדעתך ילד אמור ליהנות מיום מפרך ברכב שכולל שורת חוויות מיוזעות, אבל רוב הילדים לא עומדים בזה, טווח הקשב שלהם נמוך, הם לא מסוגלים לשבת דחוסים מאחורה כמה שעות בשביל חוויה של שתיים, קשה להם. הם צריכים חוויות, בתנאים שלהם, לא מה שנראה לך מושלם. רק שאתה חייב לספק להם יום מושלם - לפי תפיסת עולמך, כמו שהיית רוצה שיארגנו לך בהפתעה, לו היית ילד בן שמונה.

וזה לא רק בחופש, זה בעיקר בלימודים. אתה רוצה שהבן שלך יסיים ששה סדרי משנה בבר המצווה. לא בשביל הגאווה שלך, באמת שלא. אתה פשוט זוכר עד היום איך קינאת בחבר שלך שסיים, ואתה רוצה שלבן שלך לא תהיה את הקנאה הזו. רק שהוא לא אמור לפצות על האכזבה שלך, בטח לא לתקן את מה שהיה לך קשה. כל ילד והחיים שלו, הקשיים שלו, וההנאות שלו. אתה בטוח שמה שהוא צריך זה את ההשקעה הזו? אולי עדיף לו להתמקד בלימודים בחידור? אולי הוא צריך שחרור אחרי הלימודים? אל תכריח אותו לחיות לפי החסכים שלך.

מה כן צריך? תלוי כמה אתה מוכן להשקיע. אם אתה אבא מושלם תתחיל להקשיב, לבדוק מה הם רוצים, באמת, לא מה ירגיע לך את המצפון. אם אתה לא מוכן להשקיע, לפחות תשחרר, אל תכפה עליהם את מה שטוב לך, תן להם לחיות.

העולם של הילדים מספיק מתסכל, לא צריך הורים שיסבכו אותו.

של עמידה בתור, לזכות לקנות מגש פיצה עצוב. לא נזכיר את הציפייה לשיט בכינרת, בטח לא את מזג האוויר המעיק. נקפוץ לסופו של יום.

המשפחה והעקרת שוב דחוסים ברכב, משרכים את דרכם חזרה לביתם, הוויז מצהיר בחגיגות על ארבע שעות לפני מע"מ, שמואל מחזיק את עיניו בכח, רגלו האחת על דוושת הבלם, השנייה בתוך גיגית מים, מנסה לא להירדם. מבעד לערפילים הוא שומע את בנותיו מחליפות חוויות: "נראה לך שהטילו הזה יספיק לאבא, או שנצטרך להוציא אותו שוב?".

עיצוב AI: ספי רייכנדר

אין זמן בו ניכרת ההקרבה שלנו למען ילדינו, יותר מהחופש. אנחנו מוציאים סכומי כסף הזויים, נוטלים חופשה מהעבודה, מקריבים את ימינו, לילותינו, שלווה נפשנו, והכל בשביל הילדים. זה נפלא, מרגש, מסמל את החוליות שבשלשלת הזהב, ובעיקר פתטי.

יש הבדל בין לחיות בשביל הילדים ובין לחיות דרך הילדים. אף אחד לא צריך אטרקציות מסורפות לאורך כל החופש, ואם הוא צריך כדאי להשקיע את הכסף בחינוך שלו ולא בסיפוקים שלעולם לא יספיקו. הרבה פעמים זו הדרך שלנו להשלים את מה שלא קיבלנו כילדים, נשבענו לעצמנו שלא יחסר לילדינו,

בין הזמנים הזה הוא לא עוד בינהזמנים, שמואל ידע שהפעם זה יהיה מושלם, לא עוד גיגית במרפסת במקום בריכה ומכשיר שערות סבתא (י-מ-ב-מ-ב-ם ירושלמים שכמותכם) במקום לונה פארק. השנה הוא מפיך את בין הזמנים המושלם.

לא, שמואל הוא לא בחור משיבה קטנה, הוא גם לא ילד בן עשר. שמואל הוא אב למשפחה ברוכה, שלשה בנים עדינים ושתי בנות נמרצות. כל אחד מהחמישייה מצטיין במשהו אחר, אבל כולם מקצוענים ביריית המשפט האלמותי "אבא, משעמם לי" ושמואל החליט שזהו זה! החופש יהיה מושלם.

שבר שמואל ותכנית חיסכון אחת או שנים, צירף קרן השתלמות זנוחה, ויצא למסע הגדול: בין הזמנים של הביוקר.

לא, הוא לא הלך לבית מלון שלשה שבועות, הוא שבר תכנית חסכון, לא מכר את הבית ובכסף שקיבל שדד בנק. שמואל בנה תכנית עצמאית מדוקדקת.

יום ראשון, שש בבוקר, שמואל חוזר משחרית חפוז, נכנס לבית, ועיניו הטרוטות שוקלות לצאת מחוריהן, הילדים שאמורים להיות מאורגנים ליד הדלת עם כובעים ומימיות, נמים בשלווה במיטותיהם. שמואל פוצח בזעקות שבר שלא היו מביישות אינדיאני מצוי, גורר אותם באוזניים אל כיור נטילת הידיים והלאה,

מילים קטועות נפלטות משפתו, לצאת-פקקים-מאוחר-צפון-תכננו. אחרי שעה ורבע של מים ניתזים, קוקיות מעופפות, צווחות וצרחות, מוצאים הילדים והעקרת את עצמם דחוסים ברכב הלוהט, מפליגים בצהלה היישר אל הצפון.

שמואל המאושר שמלבד תפקיד הנהג החזיק בתואר קצין הבידור, התחיל בשיר עליו, מתרגש מהמקלה האדירה שהצטרפה מאחוריו. אבל אחרי מספר שניות הבין שכנראה הוא או הם לא מכירים את המילים של "הנהג שלנו חבר'מ". הוא סבור שהמילים "תפסיק לדחוף אותי, זו, א-ב-א" לא מופיעות בנוסח המקורי, אבל מי הוא שיחליט.

נדלג על הפקק בין שלש השעות, על העומס האדיר בירכא, ועל חצי שעה